

Sygn. akt IV CSK 575/19

POSTANOWIENIE

Dnia 14 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z wniosku J.G. i J.G.
przy uczestnictwie S.S.
o rozgraniczenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 sierpnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 13 marca 2019 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w L. oddalił apelację wnioskodawców J. G. i J. G. od postanowienia Sądu Rejonowego w R. z 30 kwietnia 2018 r. w sprawie o rozgraniczenie.

Od powyższego postanowienia wnioskodawcy wywiedli skargę kasacyjną. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazali, iż w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne, a ponadto skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. istnienie istotnego zagadnienia prawnego, nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., sygn. akt II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., sygn. akt III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Oznacza to w szczególności, że sformułowane w treści skargi kasacyjnej zagadnienie prawne nie powinno mieć waloru kazuistycznego, w szczególności takiego, który służyć ma w istocie przede wszystkim uzasadnieniu polemicznego stanowiska skarżącego w konkretnej sprawie. Zagadnienie to bowiem powinno być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia SN z dnia 5 grudnia 2008 r., sygn. akt III CZP 119/08, niepubl.).

Tymczasem kwestie podniesione w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w niniejszej

sprawie istotnego zagadnienia prawnego były przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Wyjaśniono, że stan prawny stanowiący podłoże wyznaczenia przebiegu granicy może wynikać również z zasiedzenia przygranicznych pasów gruntu. Ze względu na publicznoprawny aspekt prawidłowego określenia przebiegu granic, zmiany zasięgu prawa własności wynikające z zasiedzenia sąd uwzględnia z urzędu, bez potrzeby powoływania się na nie przez strony postępowania o rozgraniczenie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 26 marca 1965 r., sygn. akt III CR 376/64, niepubl.; 26 kwietnia 1967 r., sygn. akt III CR 424/66, OSNCP 1967, Nr 11, poz. 206; 30 sierpnia 2006 r., sygn. akt II CSK 53/06, OSNC 2007, Nr 5, poz. 74; 10 maja 2019 r., sygn. akt I CSK 207/18, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 1973 r., sygn. akt III CRN 186/73, niepubl.; orzeczenie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 1973 r., sygn. akt III CRN 324/73, Informacja Prawnicza 1973, nr 10-11, poz. 4; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2017 r., sygn. akt III CSK 279/16, niepubl.; 11 października 2019 r., sygn. akt V CSK 304/18, niepubl.). Wskazano, że nabyć własność nieruchomości przez zasiedzenie może jedynie posiadacz niebędący jej właścicielem, co wprost wynika z art. 172 k.c. Nie oznacza to jednak, by sąd w postępowaniu rozgraniczeniowym - mając na celu uwzględnienie zasiedzenia spornego pasa gruntu w celu ustalenia granicy prawnej - musiał uprzednio każdorazowo dokonać stanowczych ustaleń co do przebiegu granicy na podstawie dostępnych dokumentów i dowodów osobowych. Przyjęcie przeciwnego poglądu nie uwzględniałoby dostatecznie tego, że postępowanie sądowe o rozgraniczenie zakłada spór co do przestrzennych granic prawa własności, a jego przedmiotem jest określenie przebiegu linii granicznej na chwilę orzekania (art. 316 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), przede wszystkim w oparciu o stan prawny nieruchomości (art. 153 *in princ.* k.c.). Uczestnicy postępowania przytaczają twierdzenia co do przebiegu granicy w spornym obrębie, formułując przeciwstawne stanowiska co do tego, dokąd sięga ich własność na gruncie i przywołując ku temu argumenty, w tym wynikające z długotrwałego samoistnego posiadania spornej części gruntu (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 października 2019 r., sygn. akt V CSK 304/18, z 26 lipca 2017 r., sygn. akt III CSK 279/16).

W odniesieniu do wskazanej przez Skarżących przesłanki oczywistego uzasadnienia skargi kasacyjnej wypada przypomnieć, że w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., dotyczącym tej przesłanki, chodzi o łatwo dostrzegalne, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy uchybienie przepisom prawa. Według utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurystycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2011 r., sygn. akt I PK 237/10, 23 listopada 2011 r., sygn. akt III PK 44/11, 24 lutego 2012 r., sygn. akt V CSK 225/11, 13 kwietnia 2016 r., sygn. akt V CSK 622/15). Oczywiście powinna być widoczna *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 września 2003 r., sygn. akt IV CZ 100/03, niepublikowane; 22 stycznia 2008 r., sygn. akt I UK 218/07, niepublikowane; 26 lutego 2008 r., sygn. akt II UK 317/07, niepublikowane; 9 maja 2008 r., sygn. akt II PK 11/08, niepublikowane; 21 maja 2008 r., sygn. akt I UK 11/08, niepublikowane; 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08, niepublikowane). Przytoczone okoliczności powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/2005, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 2004/06, i z dnia 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06).

Nie każde też naruszenie przez Sąd *meriti* prawa stanowi o spełnieniu przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest przy tym oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., sygn. akt IV CSK 189/15, niepublikowane

i przywołane tam orzecznictwo). Orzeczenie może być zatem kwestionowane jako bezprawne.

W świetle powyższych ustaleń sformułowane w niniejszej sprawie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wymagań wskazanych w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącym uzasadnienia wniosku.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

jw